

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ŞI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăştie“ şi „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu preţuri moderate
Abonamentele şi inserţiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Proiectul tarifului vamal austro-ungar şi agricultura noastră.

Am adus ştirea la timpul seu, că după atâţia ani de pertractări, o învoire între Ungaria şi Austria s'a stabilit în diferitele chestiuni, ce leagă ambele state. Multe au fost greutateile de învins. Ele au fost însă aplanate în presara Anului-Nou. Reprezentanţii guvernelor amânduror jumătăţi a monarhiei noastre au putut anunţa cu bucurie în ziua de Anul-Nou, că înţelegerea între cele două guverne este perfectă şi acum rămâne, ca corpurile legiuitoare să sancţioneze opera lor, pentru care s'a cheltuit atâta trudă şi timp. Deşi prin încheierea acestui pact nu s'au putut satisface toate dorinţele, atât ale Ungariei cât şi ale Austriei, el totuşi este de mare însemnătate pentru popoarele lor, că cel puţin pentru 10 ani vor fi stabile legăturile acestor două ţeri.

În acest pact s'au hotărât multe. Pe noi în special ne interesează însă mai mult, că s'a decretat *alianţa vamală austro-ungară*, adică ambele ţeri nu vor mai face convenţiuni vamale cu ţerile străine deosebit, ci numai una, cum ar fi o singură ţară, şi pe baza acestei învoeli s'a elaborat un *tarif vamal comun*, după care se vor face convenţiunile (invoirile) vamale cu alte state, şi care stăvărăşte, ce fel de vămi trebuie să plătească la graniţă pentru mărfurile lor, când intră pe teritor austro-ungar.

Germania, după-cum am avut ocaziune a expune în unul din nr-ii noştri din urmă, ca să sprijinească pe agricultorii ei, a făcut pentru imperiul

ei un tarif vamal autonom, prin care se pun mari taxe vamale la introducerea produselor agriculturii în Germania. Acest tarif va lovi în prima linie Ungaria, al cărei principal venit sunt produsele pământului. Se mai ştie, că Germania are şi o industrie foarte dezvoltată, care face o concurenţă foarte serioasă industriei austriace pe piaţa

mod se va urca vama pe viitor pentru ductele agricole, dăm aci câteva exemple. Faţă de taxele de acum, pe viitor ele se vor urca pentru

grâu	dela c.	3.57	la	3
săcară	»	3.58	»	7
orz	»	1.79	»	4
ovės	»	1.79	»	6
cucuruz	»	1.19	»	4
fasole, mazere	»	2.38	»	4.50
sămânţ. de trifoi	»	1.10	»	10
diferite sămânţe	»	—	»	30
făină	»	8.93	»	15
struguri proasp.	»	23	»	40
poame fine	»	11.19	»	20
legume	»	11.19	»	20
flori	»	11.19	»	50
nuci	»	11.19	»	20
prune uscate	»	11.19	»	14
hamei	»	23.81	»	70
boi	»	35	»	60
tauri	»	9.30	»	30
vaci	»	7.14	»	30
juncani	»	7.14	»	18
viţei	»	3.50	»	5
porci slabi	»	7.14	»	12
porci peste 120 kl.	»	7.14	»	22
cai sub 2 ani	»	23.81	»	50
cai peste 2 ani	»	23.81	»	100
paseri ucise 100 kl.	»	14.29	»	25
paseri vii	»	—	»	8
ouă	»	3.50	»	8
miere	»	14.25	»	28
unt	»	23.81	»	35
grăsime	»	38.06	»	45
carne proaspătă	»	14	»	30
caş	»	47	»	60
vin în butoaie	»	47.62	»	60
vin în butelii	»	47.62	»	75
vin spumant	»	119.05	»	150
liqueruri	»	142.86	»	170

IOAN C. BRĂȚIANU

(Vezi: „Foiţa“).

Ungariei. În faţa acestei împrejurări, care ameninţă industria austriacă şi agricultura din Ungaria, ambele au căutat ca prin un tarif vamal comun austro-ungar să-şi asigure produsele lor una pe pieţele celeilalte. Ungaria îşi va vinde produsele agricole de prisos, ce le desfăcea mai înainte, cu deosebire în Germania, — în Austria, fiindcă tariful vamal comun va împedeca prin taxele ridicate, ca grâu şi alte produse agricole române sau ruseşti să nu mai poată fi aduse acolo. Ca să avem idee în ce

Din datele, ce dăm aci, vedem cât de protegiată va fi agricultura noastră şi întru cât-va trebuie să ne bucurăm, fiind-că de sigur şi preţul bucatelor se va urca pentru viitor în proporţiunea după-cum vor fi recoltele, mai slabe sau mai îmbelşugate.

O altă favoare ce a conces Austria faţă de Ungaria, este referitoare la măsurile veterinare la trecerea porcilor

Domnii abonemenţi sunt rugaţi a ne trimite preţul abonamentului.

din Ungaria în Austria. Astfel porcii îngrășiți pot fi transportați fără nici o greutate la ori-ce abatoriu din Austria, dacă nu provin din localități neinfecțate de vre-o boală molipsitoare. Cei de prăsilă și cei slabi însă va trebui să facă la intrarea lor în Austria o carantină de 35 zile pentru a fi observați dacă nu sunt bolnavi.

Precum s'au ridicat taxele vamale pe produsele agricole, tot așa prin taxe mărite se protejează și industria, care este indeletnicirea mai de căpetenie a cetățenilor austriaci. Un deosebit merit mai are acest tarif, că sub ocrotirea lui se va putea desvolta cu deosebire industria mică, cea de casă. Așa că nu numai fabricile mari vor fi scăpate de concurența din țeri streine, ci și micii industriași vor putea vinde mai ușor și cu prețuri mai ridicate produsele lor.

DIN LUME

Mai nou.

Alegerea episcopului din Arad.

Joi s'a făcut alegerea de episcop al diecezei gr.-or. rom. a Aradului. P. C. Sa Ignatie I. Pap intrunind 36 voturi, a fost proclamat de ales. P. S. S. Archim. Hamsea, starițul mănăstirii din Hodoș-Bodrog, a primit 20 voturi.

Din dietă. În ședința de ieri a vorbit kossuthistul Benyovszky contra proiectului militar. El înaintează totodată un proiect de rezoluțiune, prin care să fie îndrumat guvernul să es-

FOIȚĂ

GASTON SCHEDLER

TRANDAFIRUL

— Mișeu!... ticălosul!... zise paznicul bătrân, oprindu-se în fața unui mormânt.

Prea de tot! Nici-odată nu i-se întâmplase ce i-se întâmpla de vre-o câte-va zile.

Cu toate acestea nu era paznic de ieri, dealaltăieri; nu umblase de puține-ori pe potecile tăcute! Erau vre-o zece ani de când moș Ion, fost soldat viteaz, plecase dela regiment. Era în multe locuri rănit și drept răsplăță pentru slujbele ce adusese țerii, îi dăduseră neînsemnatul loc de paznic al cimitirului dela Ivry. Deoarece era flăcău bătrân, fără familie, când se despărți de camarazii sei, se pomeni singur în lume, fără altă dragoste afară de cea pe care o simțea pen-

pereze o convenție cu puterile mari, obligându-se acestea, ca în timp de 5, eventual 10 ani să nu mai înmulțească armatele, nici să introducă arme nouă.

Situațiunea în Austria. Din Viena se anunță, că Cehii tineri s'au decis ași retrage moțiunile de urgență și astfel pentru un moment au încetat cu obstrucțiunea. Reichsrath-ul va fi deci în poziție ca să treacă azi peste prima cetire a proiectului de converșiune.

Amânarea delegațiunilor. În cercurile politice din Viena și Budapesta se vorbește, că delegațiunile din est-an se vor amâna pentru Septembrie. Convocarea atât de întârziată a delegațiunilor se motivează cu situația parlamentară nefavorabilă.

Din Peninsula balcanică. Știri alarmante sosesc zilnic despre pericolul macedonean. Astfel cu toate desmințirile se menține știrea, că Turcii mobilizează armata. Se afirmă, că guvernul turcesc continuă cu întăririle la hotar și reparaază fortificațiile la granița turcomuntenegreană. În Sofia domnește o mare neliniște din cauza pregătirilor de războiu ale Turciei. Principele bulgar Ferdinand a făcut o declarație importantă unei delegațiuni, care i-a cerut sprijinirea cauzei Macedonenilor. »Suntem în ajunul unor evenimente serioase. Poporul bulgar se încrede în Rusia și în puteri, că vor crea o nouă situație în Macedonia. La toată întâmplarea contez pe patriotismul poporului

tru medalia militară ce purta pe piept, și încep să iubescă cu adevărată iubire mormintele încredințate pazei sale.

Încet-încet ele se făcură viața lui, le prețuia ca pe o proprietate a lui, știa pe din afară ce scria pe crucile de lemn ori pe cele de peatră. Mormintele îi erau familia, pietenii, regimentul! Și plimbându-se printre ele încet, obicinuit cu șgomotul pașilor sei pe nisip, zilele îi treceau într'o liniște fericită.

Dar' fericirea lui perise de-odată; viața lui așa de dulce, fusese otrăvită, o durere nemărginită îl chinuia, îi umplea inima, și mânia îi făcea sângele să fiarbă: moș Ion băgase de seamă că îi fura cineva podoa-bele mormintelor!

Gândi că înnebunește; cine fura, nu fura medalioanele de aur, nu fura lucrurile de preț, ci cum pune pe vr'un mormânt niscai flori, care mai aminteau viața veselă, și că ceicari rămăseseră nu uitau, o mână nelegiuită pângărea amintirea sfântă, smulgea florile

meu și sper, că la cas de nevoie, el își va face datoria».

Mobilizarea Turciei. »Times« din Londra anunță, că Bulgaria a adresat o notă către puteri contra mobilizărilor Turciei, cari sunt periculoase pentru Bulgaria. Nota adaugă, că Bulgaria ar fi nimicită chiar și la cas când ar purta o campanie victorioasă.

Episcopia sârbească din Timișoara. Scaunul episcopesc al Timișoarei, devenit vacant prin moartea lui Nicanor Popoviciu, ar fi trebuit după trei luni să fie ocupat. Scaunul, deși e vacant de un an și jumătate, după-cum scrie »Tribuna«, nu se va ocupa încă multă vreme, din cauza neînțelegerilor ivite cu privire la candidatul de episcop.

DELA REUNIUNILE NOASTRE

Dela „Reuniunea agronomică a comit. Caraș-Severin.

Di Carol Fényes, secretarul reun. agron. a comit. Caraș-Severin, în scopul de a înființa și în Lugoj o filială a »Asociațiunii centrală regnicolară de credit«, de care acest comitat deja are 30, — a convocat săptămâna aceasta, la 12 Febr., pe gazdele acestui oraș la o consfătuire în sala casei orașului. Spre orientare le-a comunicat aceasta printr'un apel, din care extragem următoarele:

»Membru al asociațiunii, ce se va înființa, poate fi acela, care prenotează cvote; o cvotă (părtică din capitalul cu care se creează fondul asociațiunii) e de 50 cor. și se poate plăti în rate lunare de câte 1 cor.

cele mai frumoase și colțul ce rămânea gol părea că strigă: »Hoții!»

Cu pumnii încheștați, răsufând repede, moș Ion sta înaintea mormântului neputându-și lua ochii dela el. În seara trecută, era foarte frumos, o grădină drăgălașe, încântătoare, colț perdut în nemărginirea în care e bine să dormi somnul de veci. Și acum ce schimbare! Ai fi zis că a trecut o ceată de hoji pesre pământul sfânt lăsând în urmă-le, ca Hunul Atila, jale și pustiire!

Mânia și un mare disgust cuprinse pe bătrânul soldat, și pe fața-i sbârcită curseră două lacrimi mari.

Mișelia acestei nelegiuiiri trecea peste marginile inteligenței sale, îl încremenea și nu se mai gândi decât să prindă pe hoj și... Mâna i-se întindea și pumnul se repezea cu putere în vësduh, amenințând pe necunoscut.

Pleacă dând cu bățul în petri și făcându-le să sară în sus.

„Asociațiunea centrală regnicolară în-
dată după constituirea asociațiunii, va cre-
dita suma îndoită a valorii cvotelor pre-
notate.

„Asociațiunea centrală dă împrumuturi
cu 5 $\frac{1}{2}$ %; ear' filialele — în înțelesul art.
de lege 23 din anul 1898 — cu interese de
7 $\frac{1}{2}$ %, deci cu 2% mai mult ca centrala.

„Asociațiunea, ce se va înființa în Lu-
goj, va lua după împrumuturi numai 7%.
Împrumutul se poate face pe cambii, credit
personal cu termen de 6 luni, apoi pe hipo-
otecă și credit real.

„Se dau împrumuturi cu amortisare pe
10, 15 și 20 ani, după cari, afară de amor-
tisarea ratei din capital, se solvește 3 $\frac{1}{2}$ %
interese.

„Asociațiunea va deveni mai târziu și
asociațiune de consum și de valorare a pro-
ductelor, când apoi economii vor putea pro-
cura trebuințele lor mai ieftin, ear' produc-
tele lor (grâu, cucuruz, sămânță de trifoiu ș. a.)
le vor vinde și valora cu prețuri mai bune“.

Am dori ca și dintre Români să se
înscrisse cât mai mulți ca membri acestei
asociațiuni, pentru a se folosi de înlesnirile
ce le promite.

Dela Reun. rom. de agricult. din comitatul Sibiului.

Impărțire de sămânțe și de unelte
economice.

Ne luăm voie a aduce la cunoștința
membrilor Reuniunii noastre agricole, că
subsemnatul comitet central va împărți în
primăvara a. c. între membrii Reuniunii în
mod gratuit sămânțe de trifoiu, de napi, de
lușternă și eventual și de alte soiuri de să-
mânțe de nutrețuri, mai departe cuțite de
altoit pomii, reșină fluidă de altoit, legături
de altoit, cum și legături de pomi.

Doritorii de a fi împărțasiți să-și în-
ainteze cererile în scris la comitetul central
cel mai târziu până la 1 Martie a. c.

II.

Cotind pe o potecă, moș Ion văzù o
fetiță; era sdrențoasă de tot și plină de no-
roi. Călca cu picioru-i gol pe o peatră as-
cuțită, și dete un țipet de durere; se opri
o clipă, pe urmă, uitându-se împrejur, neli-
niștită, o porni înainte.

Paznicul urma de departe corpul mic
pe care-l legăna vântul; gândea să fie vre-o
cerșitoare dintre cele pe care le trimite pă-
rinții lor ticăloși prin cimitire, ca să îndui-
șeze pe cei cari vin și să-i facă să le dea
câte ceva. De-odată obrajii lui se înroșiră,
ochii îi străluciră de mânie. Vru să strige,
dar' înăbușit de emoțiune, nu putù; văzù pe
fată plecându-se pe un mormânt și apucând
cu mâinile un trandafir pe care-l scutură
tare și îl scoase din pământ.

Pe urmă se sculă în sus, îl strinse în
brațe, și fugi drept înainte împedându-se,
aproape să cadă, sgârindu-și picioarele fără
să dea un țipet de durere. Se ducea nebu-

Cu o cale rugăm pe membrii nostri
împărțasiți anii trecuți cu sămânțe, să bine-
voiască a ne raporta despre modul de pur-
cedere la cultura plantelor și despre resul-
tatul recoltei.

Sibiu, 7 Februarie n. 1903.

Comitetul central al Reuniunii române
de agricultură din comitatul Sibiului.

Dem. Comșa,
president.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Știri diverse.

Despre bogăția în aur a rîurilor noastre.
se dau în „Montan-Zeitung“ din Graz date
interesante. Se spune anume că pe ținutu-
rile țărmilor Dunării, Dravei, Murășului, Stre-
iului, mai departe a Oltului, Savei și Some-
șului se află foarte mult praf de aur, ba se
află chiar și bucățele de aur cari sunt mai
mari decât cele din California.

Telefon — fără scoică pentru urechi.
Societatea austriacă pentru arte și Länders-
bank a cumpărat pe prețul de un milion
franci invențiunea inginerului svedian Liung-
mann Holmstroem, adevă telefonul fără
scoice.

Mașină de sburat. La expozițiunea
universală dela Saint Louis, America, în
1904, va avea loc un concurs aerostatic
pentru un premiu de 500 mii lei. Sir Hi-
ran Maxim, cunoscutul inventator de mașini
sburătoare, pe cât de puternice pe atât de
ușoare, a trimis o scrisoare către directorii
expozițiunii, că va face o călătorie cu ba-
lonul la Saint Louis, chiar în vara viitoare,
pentru a-și da seama de dispozițiunile te-
renului și pentru a se informa de proiectele
și condițiunile terenului.

Curs extraordinar de țesătorie pentru
femei se va ținea din indemnul ministrului
de comerț în Késmárk (Ungaria-de-nord)
dela 1 Martie până la finea lui Aprilie a. c.
Învățământul va fi gratuit.

nește de repede, fără să vadă nimic, fără
să audă înapoia sa respirația repede a bă-
trânului paznic, care o urma cu greu și în-
gâna printre dinți: „Ahl hoțo, pun eu mâna
pe tine!.. ce am să-ți fac!“

(Va urma).

Trad. de D. Stăncescu.

Ioan C. Brătianu.

(Vezi portretul).

Una din cele mai mărețe figuri în is-
toria contemporană a României, este necon-
testat și Ioan C. Brătianu, care a jucat
un rol însemnat în toate mișcările pentru
regenerarea și formarea României de astăzi.
Viața lui în privința aceasta a fost foarte
sbuciumată.

Ioan C. Brătianu s'a născut în 1822.
Studiile și-le-a făcut în Paris și acolo a
fost câștigat pentru ideile republicane. În-

Răsboiu de țesut automat. Pe terenul
industrial cea mai interesantă invențiune este
răsboiul automat al lui Nothrop. Un astfel
de răsboiu se află în fabricile de bumbac
din Manchester. O firmă engleză intențio-
nează a procura 500 astel de răsboaie, care
va reforma cu totul industria țesătoriei.

Vânzarea prafului nutritor pentru ani-
male oprită. Ministrul de interne prin o cir-
culară a atras atențiunea oficiilor judecăto-
rești, că Wehle Emil, droger din Viena vinde
în Ungaria Porkin și Pecusin, pentru care
n'are îngăduință. Cu o cale a îndrumat au-
toritățile, ca să impedeze lățirea acestui ar-
ticlu oprit.

Examinarea stabilimentelor de acetylen.
Ministrul de comerț prin o circulară tri-
misă autorităților administrative aduce la cu-
noștință, că planul după care se vor examina
stabilimentele de acetylen, e deja gata.

Concurența între fabricile de bere. Fa-
bricile de bere de primul rang din provin-
cie și străinătate sunt provocate, de cătră
cele din Budapesta, ca să ridice mari magazii
[deposite] în Budapesta și să concureze cu
fabricile de bere din capitală. Prima fabrică
de bere din Șopron a și făcut, de curând,
un mare magazin în Budapesta. Se crede că
depositele vor fi atât de mari, încât pe tim-
pul de vară vor putea satisface și celor
mai mari comande.

Impedecarea exportului pietri de fer
(minereu de fer) preocupă și cercurile gu-
vernamentale și se zice că deocamdată pe
căile ferate ale statului va ridica în mod sim-
țitor tarifa de transport pentru peatra de fer
ce există între vama Austriei și străinătate.

Fabrica de materiale pentru lăcătușit
din Aiud a produs, după-cum se vede din
bilanțul încheiat pe 1902, marfă în preț de
199.062 cor., cu 50.000 cor. mai mult ca
în 1901, și totuși cu spese de 3736 cor.
mai puțin. Profitul curat, este de 13.316
cor., din cari 7000 cor. s'au trecut la fon-
dul de rezervă. Ca dividendă se distribuie 5%.

tors în țară, a luat parte la revoluțiunea din
1848, care însă nu isbuti, așa că a fost si-
lit să fugă în Franța. La 1857 se reîntoarce
earăși înderēt și cu trup și suflet conlucrează
la unirea principatelor (România și Moldova).
Cu toate acestea adevărata însemnătate do-
bândește abea în 1866, cu suirea pe tronul
țării a principelui Carol, actualul rege al Ro-
mâniei, când devine ministru și șef al par-
tidului liberal. De aci înainte devine viața
lui politică strîns legată cu istoria României,
unde a luat parte la toate evenimentele mari
ale țării sale. Lui a fost dat să conlucre la
ridicarea României, în urma răsboiului vic-
torios purtat contra Turcilor în 1877—8, la
rangul de Regat și a o pune în rîndul sta-
telor civilizate din Europa. Regele Carol I.
a avut un bun sfetnic în persoana lui, și nu
este Român, care să nu-i fie recunoscător
pentru serviciile aduse neamului seu.

Inul.

(Linnun Usitatissimum).

(Urmare și fine).

(Reproducerea interzisă).

Planta premergătoare.

Cea mai bună plantă premergătoare pentru in, este trifoiul sau altă plantă de nutreț; tot așa și țelina spartă din nou. Adese-ori se mai cultivă după vre-o plantă prășitoare (de săpă), rapiță sau săcară. După sine însuși nu reușește de loc, din care cauză nu se poate cultiva pe același loc decât numai după un restimp de cel puțin șase ani. Inul fiind o plantă, care lasă pământul curățit de burueni, după el reușește ori-ce plantă destul de bine. De regulă îi urmează vre-o cereală de toamnă.

Pregătirea pământului.

Pământul trebuie foarte bine lucrat, de aceea îl vom ara până la sămănat de 2—3 și chiar de 4 ori. Pentru sămănat trebuie să fie bine mărșit și netezit. O gunoie proaspătă cu bălegar (gunoiu), inul nu suportă.

Sămănta și sămănatul.

Sămănta de in, ca să fie bună, trebuie să aibă un miros plăcut, să fie lucie, să aibă o culoare mai mult deschisă decât închisă și trebuie să alunece ușor printre degetele mâinii.

Pentru a dobândi totdeauna recolte mari, este de cea mai mare însemnătate a schimba cel puțin la 3 sau 4 ani odată sămănta.

După-cum vom a cultiva inul pentru producerea de sămăntă sau mai mult pentru fuior, va diferi și cantitatea de sămăntă întrebuințată la jugăr. Pentru producerea sămăntei, trebuie să dăm fiecărei plante loc destul de larg, ca să poată primi cât se poate de multă lumină. În acest caz cotorul principal să va rămuri și va produce multe flori și prin urmare și semințe multe. Vom sămăna deci pe jugăr numai 50—75 litri.

Când cultivăm inul pentru fuior, vom căuta a împedea, pe cât se poate, rămurirea cotorului principal, ca firul de fuior să rămână cât se poate de lung. Vom sămăna deci cât se poate de des 1½—2 hctl. pe jugăr.

Pentru sămănat se recomandă a se lua sămăntă de doi ani, deoarece-ce experiența a dovedit, că aceasta dă recolte mai bune decât sămănta proaspătă.

Inul să poate sămăna foarte de timpuriu, adică prin Martie însă și mai târziu prin Maiu și chiar prin Iunie. Acolo unde ne temem de geruri de primăvară, va fi bine a sămăna ceva mai târziu. Deasemenea va fi recomandabil, ca acolo unde se cultivă mult in, să se semene în diferite epoce ale primăverii, pentru-ca astfel să ușurăm recolta, care o facem apoi treptat.

Sămănatul însuși este mai bine a-l face prin împrăștiere, sămănând de-alungul și apoi de-alatul câmpului, adică de două-ori, pentru-ca plantele să răsără de-opotrivă de dese. Sămănta o introducem în pământ cu grapa din-

țată sau cu cea de mărăcini; apoi se poate tăvălugi. Dacă sămănta ajunge mai afund de 8—10 cm. în pământ, inul nu mai răsare; vom fi dar' băgători de seamă în această privință.

Luorările de întreținere.

Sămănta inului stă în pământ cel puțin 8 zile până-ce răsare. În acest restimp dacă s'ar prinde vre-o coajă de-asupra pământului, ea trebuie spartă cu grapa. După răsărire inul suferă adeseori de pureci de pământ. Aceștia îi putem alunga în parte, presărând cenușe peste plantele atacate. Seceta în cursul primăverii și verii împedecă foarte mult dezvoltarea inului, ear' un timp prea ploios face ca inul să se culce. Dacă locul sămănat este buruenos sau am întrebuințat o sămăntă necurățită, atunci odată cu inul răsare și o mulțime de burueni, care trebuiesc plivite, altcum ne pot strica recolta întreagă. Cu deosebire vătămătoare devin acele burueni, care se acată sau se încolăcesc în jurul cotoarelor inului, cum este d. e. volbura; apoi acelea, a căror semințe samăna mult cu sămănta inului, precum este d. e. inița; în fine mai amintim și plante parasite, cum este cuscuta (torțelul, mătasa). Afară de plante parasite atacă inul și o mulțime de insecte, în contra cărora mijloace directe nu avem.

Recolta.

Epoca (timpul) recoltatului depinde dela scopul ce urmărim cu cultura inului. Dacă voim a câștiga un fuior fin, elastic și ușor de înălbit, vom recolta plantele imediat după înflorire. Dacă cultivăm inul pentru sămăntă vom aștepta până-ce foile uscate cad de pe cotoarele devenite cafenii și sămănta a dobândit culoarea sa caracteristică. Dacă voim a câștiga atât fuior cât și sămăntă, recolta se va face între aceste două epoci.

Recoltatul se face smulgând plantele cu rădăcină cu tot. Dacă locul e buruenos, plantele se vor prinde cât se poate de vârf, pentru a nu se smulge și buruenile odată cu inul. 8—10 oameni sunt suficienți (îndeajuns) pentru a se smulge inul de pe un jugăr la zi, fiind necesari (de trebuință) încă 2—4 oameni, cari îl strâng, respective îl leagă în snopi.

Uscatul inului trebuie să se facă cu multă îngrijire, întinzându-l pe o miriște sau o pajște. Aci se pune sau în piramide cu virfurile în sus, sau se întind pe jos. Imediat ce s'a uscat inul trebuie clădit în stoguri bine acoperite sau pus la adăpost sub vre-un acoperiș.

Sămănta se poate câștiga prin treerat cu imblăciile. Prin acest metod însă să încurcă foarte ușor cotoarele. Mai bine este a rupe capsulele de sămăntă, trăgând firele printr'un peptine cu dinții de fer. Capsulele să păstrează până iarna, când domnește ger uscat, atunci se treeră cu mai multă înlesnire decât toamna îndată după recoltă.

Cantitatea recoltei variază între 650—700 kgr. cotoare brute. Din această cantitate se perde cu topitul 25—30%, apoi cu melițatul și cu regilatul și periatul 60—68%. Astfel încât din recolta brută nu rămâne decât 6—10% fuior preparat, (adecă din 100 kgr. cotoare 6—10 kgr. fuior).

Cantitatea fuiorului va varia deci între 100—400 kgr. pentru un jugăr. Ca sămăntă putem câștiga pe lângă fuiori 2—4 hctl. pe jugăr. Când inul a fost sămănat foarte rar, cantitatea semințelor recoltate să poate urca până la 6—8 hctl. pe jugăr.

Primitorii „Bunului Econom“, cari nu doresc a-l abona pe viitor, sunt

PENTRU ECONOMI

Copita rea — cal rău.

Fiecare crescător de cai este dator în prima linie să se îngrijească cât se poate de bine de copitele animalelor de prăsilă cât și a mănșilor. Mai ales copitele epelor și a armăsarilor să nu prezinte nici cel mai mic defect, fiind-că ele se moștensesc adese de urmașii lor. Copitele mănșilor trebuie dela început urmărite și îngrijite ca unghia să se tocească regulat și uniform altcum capătă copite strimbe, de unde provine apoi umblet nesigur care face ca să se rănească pe la picioare și sa li-se umfle încheeturile. Cel mai bun mijloc ca mănșii se capete copite solide sănătoase și de o formă frumoasă, este mișcarea multă pe loc uscat. Prin aceasta ele se tocesc cât trebuie, și rămân sănătoase. Ținând mănșii mult pe bălegar (gunoi) sau locuri mlăștiroase, unghiile lor se fac mari și moi, ear' furculița dela ele se pipernicește. Tot la cel puțin trei luni trebuie să cercetăm copitele și să mai ajutăm cu cuțitul unde ar fi de lipsă, dacă unghia nu crește normal. La caii dezvoltăți și de muncă, prin aceea că le punem potcoave, unghia nu se tocește dela sine, prin umare trebuie să o tăiam și curățim. Chiar dacă nu ar avea trebuință de potcoave noue totuși ele se vor lua jos la fie-care 3—4 săptămâni și unghia se va curăți de cătră un pricepător. Este o economie rău înțeleasă a lăsa potcoava cu lunile de zile neschimbată, până-ce marginile cresc peste ea, și talpa ajunge la pământ. Multe vătămări a unghiei se datoresc acestei întreprinderi și știm bine că un cal cu copite rele nu valorează nimica.

*

Care lumină este cea mai bună pentru creșterea plantelor?

Precum se știe, lumina soarelui o putem descompune în mai multe colori ale ei, lăsându o să treacă prin sticle diferite colorate sau prin alte mijloace. Un învățat englez a făcut în privința aceasta niște încercări și a constatat, că legumele de curând sămănate pe un strat și răsărite, care primeau numai lumină albastră (vânăță) nu creșteau aproape de loc; în lumină galbenă ceva mai bine; în lumină roșie cotoarele creșteau lungi și subțiri, ear' la lumină albă sau galbenă ele se dezvoltau și creșteau mai bine. Resultatul acestor experiențe este bine să și-l noteze cu deosebire grădinarii și adică să nu folosească la serele (Glashaus) și paturile lor calde altă sticlă decât de cea albă sau galbenă.

*

Ce influență are gerul asupra sămințelor?

În urma experiențelor de până acuma asupra influenței ce are gerul asupra sămințelor s'a constatat că toate plantele, ce au răsărit din sămințe, care au fost expuse timp mai îndelungat gerului, au o dezvoltare mai grabnică decât plantele provenite din sămințe, care nu au fost expuse gerului.

Medicul casei.

Sarea de bucătărie. Sarea de bucătărie se găsește în toate lichidele corpului animal și este absolut necesară pentru formarea sucului stomacal (sucului gastric), fără de care mistuirea este impedeată. Luată în cantități mici sarea de bucătărie înlesnește formarea salivei (scuipatului) și mistuirea. Porțiuni mai mari însă impedează acestea. Mâncând mari cantități de sare sau burate tare sărate, produce sete mare și un simț de căldură în stomac, înlesnește eșirea afară, provocând chiar diaree. Sarea luând-o uscată în doze mai mari, irită pelița stomacului, în urma căreia se pot ivi vărsături. Ea are însă însușirea de a opri sângerările. Astfel vărsarea de sânge din plumăni se poate opri luând sare uscată sau amestecată cu apă 1—2 lingurițe, până-ce încetează vărsăturile. Se mai folosește sarea contra scrofelozei, catar cronic de plumăni și a gâtului, a stomacului și intestinal, apoi la îngrășare excesivă (afară din cale) a corpului, contra podagrei și a reumatismului cronic articular (de încheeturi), etc. În toate aceste cazuri însă va fi bine a consulta un medic înainte de a începe vreo cură cu sare.

Pentru femei.

Gâscă umplută și friptă englezește.

Se grijește gâsca, tăindu-i aripile, unghiile, apoi să umple cu tocătură făcută din ficatul ei tocat, ceapă tăiată în bucățele, ceva jale (jaleș, salvie) verde tocată cât un vârf de cuțit, toate bine amestecate, rumenite în unt și ferte în bulon (zamă de carne). După aceasta legându-o cu sfoară și lăsându-i labele în lung, gâsca se pune în frigare și pe când se frig, să înțeapă cu vârful unui cuțit, ca să iasă mustul din carne, care se va strânge și apoi se toarnă peste gâscă când se servește la masă.

*

Budincă de ciocolată.

Se pisează foarte mărunt 180 grm migdale și 100 grm. zahăr, se pun înăuntru 8 gălbinișuri și se amestecă o oră, se adaugă 70 grm. ciocolată rasă, puțină vanilie pisată bine, se amestecă de ajuns; apoi se face spumă din trei albușuri, se amestecă împreună, se unge forma cu unt, se toarnă totul în ea și se pune la cuptor (Röhre) cu foc lin.

Advocatul poporului.

Vânzarea mărfurilor cu lipsă la măsură (d. e. carne, pâne etc.) este privită ca înșelăciune. Ea trebuie dusă îndată — dimpreună cu un martor — la primăria locală sau la primpretorele spre constatare, pentru-ca vânzătorul să fie pedepsit. (Ord. minist. de interne nr. 70.000 din 1888).

*

Atestatul de nevinovăție în casuri de foc se va cere dela primărie. Acest atestat însă este numai primit de societățile de asigurare, dacă el este iscălit și de primpretorul. (Ord. minist. de interne nr. 32706 din 1882).

PENTRU MESERIAȘI

A face din stejar abanos este o lucrare, care preocupă chiar pe mulți industriași, operația cu toate aceste este ușoară, trebuie însă a se opera imediat după tăierea lemnului. Lemnul este pus în apă feartă în care s'a topit piatră acră cât a putut primi apa. Pe urmă bucățile de lemn trebuiesc udate des cu apă, în care s'a fert băcan (lemn de campêche, Blauholz) o parte pentru zece apă. Se trece prin pânză și se pune iarăși pe foc, pentru-ca apa să scadă pe jumătate. În fine la fie-care litru de apă se adaugă 15 picături de o soluție saturată de indigo solubil și cu totul neutru.

După-ce am udat mai de multe-ori lemnul cu această apă, îl frecăm cu o soluție saturată și filtrată (trecută prin pânză) de cocleală [Grünspann] și acid acetic concentrat (oțet dela farmacie) cald. Această operație se repetă până-ce căpătăm culoarea ce voim. Acest abanos nu se distinge de cel adevărat.

*

Pentru a da lemnului alb culoarea nucului luăm: apă 1 litru, pământ de Cassel impalpabil 30 grm. potasă de America sau cenușe de drojdii 20 grm.; se ferbe un cuart de oră și pe urmă este aplicat cald pe lemn.

Se lasă a se usca lemnul, pe urmă se udă iarăși fața cu amestec de 30 centilitri de oțet și pilitură de fer 25 grame. Se lasă a se usca și se freacă pe urmă cu hârtie sticlală [Glas-Papier] până-ce căpătăm lustru dorit.

DE-ALE BĂNCILOR

„Sentinela”, institut de economii și credit din Satul-nou și-a ținut adunarea generală în 12 Febr. a. c. Din bilanțul publicat se constată că: Capitalul băncii este de 80.000 c. Pe anul 1902 Activele au fost 596.437 c., Pasivele 570.356 c., Profitul curat 26.080 c., Depunerile spre fructificare figurează cu 277.045 c., ear' Reescomptul a ajuns la cifra de 159.859 c. Director executiv e dl M. Stoica.

*

„Lipovana”, inst. de credit și econ. din Lipova își va ținea adunarea gen. anuală în 19 Febr. a. c. Are un capital social de 100.000 c. Bilanțul pe 1902 se încheie la Active cu 936.495 c., Pasive 916.283 c., Profit net 20.212 c., Depuneri spre fructificare 5.888.824 c., Reescompt 169.223 c. Director executiv al institutului este dl Voicu Hamsea.

rugați a ne înapoia îndată Nrii trimiși, altcum îi considerăm ca abonați.

NOUȚĂȚI

Procesele de presă ale »Tribunei«. In procesele intentate contra »Tribunei«, curtea cu jurați din Cluj a găsit vinovat pe redactorul responsabil al ei George Mohan, culegător tipograf, pentru agitație; el a fost osândit în 6 ale luni curente la 15 luni temniță și pentru fie-care parte incriminată câte 1000 cor., adică în total 11 mii cor., cari în cas că nu se vor putea încasa dela dânsul, sunt a se lua din cautiunea »Tribunei«. Apărătorul lui Mohan a făcut recurs contra sentinței. Mohan a fost imediat deținut.

Camera advocaților din Arad și statua lui Kossuth. In adunarea generală de Sâmbătă a camerei advocaților din Arad, s'a făcut propunerea de a se vota suma de o mie coroane, din cassa camerei, pentru ridicarea unei statue lui Ludovic Kossuth in Arad. Cinci membri români ai acestei camere, d-nii Francisc Hosszu Longin, Dr. Iustin Pop [Deva], Dr. Aurel Vlad, Dr. Silviu Moldovan (Orătie) și Dr. Gavriil Suciu (Hațeg) au înaintat un protest.

Petrecere cu dans în Sibiu. »Reuniunea femeilor române din Sibiu« va aranja la 18 Februarie st. n. a. c. în sala dela »Unicum« o petrecere cu dans.

300 medalii au primit micii cultivători de flori, cari au fost anul trecut cinstiți de către semințeria ces. și reg. a curții alui Eduard Mauthner cu cepe de Hiacinte și cărora prin o cultură îngrijită le-au succes a crește exemplare de flori mărețe in colorii. Distribuția medalilor și cinstirea din nou a copiilor de școală cu 5000 cepe de Hiacinte (plantate deja în oale) a avut loc Dumineca trecută în curtea semințeriei din strada Rottenbiller. Această jertfire, care culminează în dorința de a împodobi cu flori și fereastră celui mai modest locuitor a capitalei și de a deștepta în copii interes pentru tot ce e frumos și nobil, e desigur de însemnătate importantă, socială și intențiunile acestea desigur merită toată recunoștința. Semințeria ces. și reg. a curții alui Eduard Mauthner, căreia datorim atâtea creațiuni binecuvântate și frumoase în arta grădinaritului și pe care cu mândrie o putem considera că una din cele mai mari semințerii ale Europei, va distribui băieților de școală în a doua jumătate a lunii Maiu câteva mii de palmieri și în Septembrie va aranja o expoziție de palmieri. Cu ocaziunea aceasta atragem atențiunea iubitorilor de flori asupra catalogului bogat ilustrat alui Mauthner, care la cerere se trimite gratuit și îl recomandăm cu căldură tuturor amatorilor de flori.

Meseriașii români din Turda aranjează o petrecere declamatorică-teatrală Duminecă în 22 Febr. st. n. în sala cea mare dela »Hotel Central«. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea învățăceilor lipsiți de mijloace.

† **Véd. Ana Dublesiu** nasc. Iordan și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului la 4 Februarie st. n. a. c. în etate de 64 ani.

Rămășițele pământești ale răposatei s'au așezat spre odihnă vecinică Vineri în 6 Februarie a. c. la 1 oră p. m. in cimiterul gr.-or. din Romos. O deplâng fi Nicolae Dublesiu, Elena Dublesiu, Ioan Dublesiu și Dr. George Dublesiu. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

† **Dr. Stefan Păcurar**, avocat în Sibiu și fost odinioară primar al Sebeșului, a răposat în 3 Febr. a. c.

Un nou proces al lui »Konstädter Zeitung«. După procesele intentate lui Korodi, Orendi și Liess, s'a judecat la T. Murășului un alt proces contra acestui din urmă. Dr. Liess a fost condamnat la două luni arest pentru »calomnie« săvârșită contra oficiului telegrafo-postal din Brașov.

Despărțirea principesei Luiza de Giron. Se știe, că principesa Luisa, soția moștenitorului tronului din Saxonia a fugit cu profesorul Giron. Acuma principesa figară Luiza fu înștiințată că nu o să poată sta în Europa fără documente; părinții ei refuzau de a-i le trimite; ar fi trebuit prin urmare să se ducă în America. Astfel ea a preferat să se despărță de Giron. Acum principesa va trebui să se supună voinței familiei sale.

Popă catolic ucigaș și sinucigaș. In clopotnița bisericii din satul Seilh, lângă orașul Tulma, au fost găsiți morți de gloanțe de revolver tinărul paroch Vaies și tinera fată Gazagne, cea mai frumoasă fată din Tulma. Causa sinuciderii a fost dragostea înfocată a preotului pentru frumoasa fată și disperarea lor de-a nu se putea lua în căsătorie.

Medic român decorat. Renumitul medic român dl Dr. George Stoicescu, profesor la facultatea de medicină din București, a fost decorat de guvernul republicii franceze cu roseta legiunii de onoare.

Crima îngrozitoare a unei nebune. La Loisdorff (Ungaria) țeranca Huber, inebunând, a tăiat cu un cuțit capetele celor doi băieți ai săi, expunându-le în vârful a două prăjini, ce le-a răzimat de poarta cea mare. Nenorocita mamă, într'o furie grozavă, și-a tăiat apoi gâtul.

Cea mai ferbinte dorință a fie-cărui om este sănătatea, ear' aceasta se poate câștiga numai întrebunțând în mod corespunzător crucea dublă electro-magnetică Nr. 86,967 R. B. Mii de oameni și-au restabilit sănătatea prin folosirea ei. Inventatorul, dl Albert Müller, Budapesta V. Vadász utca Nr. 42/G primește mulțime de scrisori de recunoștință, dintre cari una o redăm în cele următoare, tradusă fidel din cuvânt în cuvânt: »Stimate d-le Müller. Nu însădar

am cetit în foaie scrisorile de recunoștință despre crucea dublă electro-magnetică Nr. 86.967 R. B. a D-voastră, de oare-ce elucuprind curatul adevăr. Crucea aceasta ajută foarte mult. *Abea de trei săptămâni o port și mă aflu deja sănătos.* Aveam sgârçiri de inimă și de stomac, imi lipsia pofta de mâncare și suferiam de reumatism în așa măsură, în cât cu o mână nu puteam lucra nimic, ear' în un picior aveam junghiuri teribile; acum cu ajutorul crucei inventate de d-ta — mulțumesc lui Dumnezeu și d-tale — m'am făcut earăși sănătos. Aparatul acesta îl recomand fie-cărui. Dumnezeu să te țină. Cu stimă Emil Murányi, băile Kronpach.

Deputatul guvernamental Teodor Fașie a repausat Duminecă dimineața în locuința sa din Budapesta. Fașie era în etate de 63 ani și reprezenta cercul electoral din Crăica (Bihor) cu program liberal. Era de origine Român.

Meseriașii români ai »Reuniunii socialilor români din Sibiu«, pe cum aflăm, au luat hotărâre de a dărui fie-care cel puțin 4 cor. la fondul de 20 bani, creat de Reuniune, cu scopul de a cumpăra o casă cu hală de vânzare. Dl Nicolae Bratu, culeg-tipograf, totodată bibliotecar al Reuniunii, a depus la fondul amintit suma de 10 cor. — Fie ca laudabilul exemplu al harnicului bibliotecar — să afle cât mai mulți imitatori.

Krüger pe moarte. O depeșă din Amsterdam anunță, că amicii de aici ai lui Krüger au primit o depeșă în care se anunță starea lui desperată. Moartea lui Krüger este apropiată. Dânsul a chemat pe preot și s'a mărturisit, zicând apoi:

— Sunt resemnat la moarte, de oare-ce nu mai pot să sper nimic în viață.

Arestarea unui conte maghiar. In Viena a fost arestat contele Andreu Raday, care pentru escrocheriile sale a fost stat la răcoare și in Budapesta. El a fost deținut pentru înșelăciuni.

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 22—28 Febr. n. 1903.

Dumin.	22	Chendicul-mic. Vámos-Gálfalva.
Luni	23	Rodna-veche.
Martți	24	Mercurea. Borșa. Gherghio-Alfalău. Serreda-Murășului. Sic. Sitaș-Cristur. Crispătac. Bonțida. Haecin.
Joi	26	Bongha. Cehul-Silvaniei. Ciuc-Cârtfalău.
Vineri	27	Satulung. Șmleul-Silvaniei. Drăguș.
Sâmbătă	28	Turda. Zeâu.

Călindarul vechiu și nou al săptămânei.

Dum. 35-a d. Ros. a Fiului răstăcit, gl. 2, sft. 5.		
Dum.	2 (†) Int. Domnului	15 Faust
Luni	3 S. și drept. Simion	16 Iuliana
Martți	4 Părintele Isidor	17 Constanța
Merc.	5 Muc. Agatia	18 Florian
Joi	6 Cuv. Păr. Vucol Ep.	19 Conrad
Vin.	7 Păr. Parteniu	20 Eleuteriu
Sâmb.	8 M. Muc. Teod. Strat.	21 Eleonora

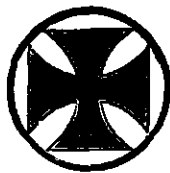
Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
(142) de 20e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani. 5-17

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normă a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde o-i-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățit și cercetat. Deja efinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

Cea mai efină societate de asigurare este:

THE STANDARD LIFE ASSURANCE COMPANY

(„STANDARD”, societate de asigurare asupra vieții).

Fondată la 1825.

Guvernor: Principele Buccleuch and Queensberry.

Sediul: Edinburgh, 3 George Street.

Filiala pentru Ungaria: Budapesta, str. Kossuth 4.

Agentură principală:

Orăștie (Szászváros), Piața mare Nr. 2,
unde se pot adresa și se resolvă corespondențe în limba
română.Informațiuni se dau și la administrațiunea foii
„Bunul Econom”.

Venituri anuale K. 31.793.839.—

Profit împărțit K. 170.000.000.—

Averea societății K. 249.302.420.—

Asigurări plătite K. 508.000.000.—

Societatea „Standard” contractează ori-ce asigurări asupra
vieții, oferind garanții depline, împreunate cu condițiunile cele mai
liberale și primele cele mai efine. (148) 2-26

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Canceluria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

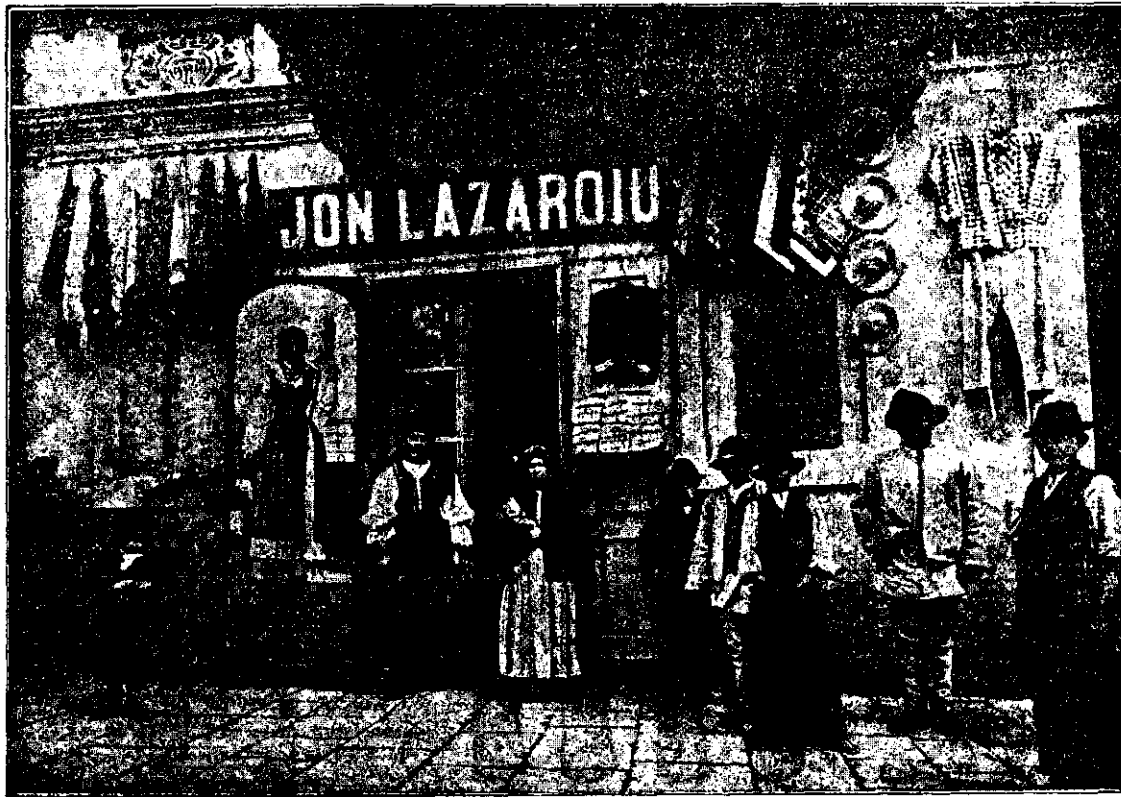
(139)

6-52

Mai efin ca ori unde!

Bumbac de țesut și ață de arzit

din fabricile cele mai renumite!

Prăvălia „La Românce” a lui ION LAZAROIU
în Găștie (Szászváros)

(145)

4-10

Mai efin ca ori unde!

Tot felul de manufactură pentru trebuințele casei.
Comandele se execută repede și cu prețuri foarte moderate.